

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2024-08-22

Diarienummer: N608-2198/24

Handläggare: Josefin Olsson

E-post: josefin.olsson@forskola.goteborg.se

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2024

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden antar förskolenämndens lokalbehovsplan 2024 som sin egen och översänder den till kommunstyrelsen för vidare hantering i stadens lokalförsörjningsprocess.
2. Förskolenämnden fastställer förvaltningens förslag på definition av planeringsområden.

Sammanfattning

27 januari 2022 § 14 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner. Enligt riktlinjen ska samtliga nämnder i staden årligen besluta om en lokalbehovsplan och planen ska översändas till kommunstyrelsen i september månad. Förskoleförvaltningen har utifrån Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan tagit fram förslag till förskolenämndens lokalbehovsplan för 2024.

Förskolenämndens lokalbehovsplan innehåller en lokalbehovsanalys samt kapitel gällande aktuella möjligheter och utmaningar, en lokalkostnadsanalys och en riskanalys. Strukturen följer den som anges i riktlinjen som antagits av kommunfullmäktige.

Lokabelhovsanalysen visar att det i nutid (1–5 år) och närtid (5–10 år) finns en överkapacitet av förskoleplatser i staden som helhet. I nutid hanteras lokalbehovet på samtliga stadsområden genom befintlig kapacitet samt redan beslutade tillkommande projekt, men det finns dock lokala underskott i vissa mellanområden. Lokala underskott kan hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde. I närtid behöver förvaltningen, utifrån efterfrågan, tillskapa 2085 förskoleplatser i staden för att få balans inom respektive stadsområde och kunna erbjuda plats på förskola i barns boendemellanområde. Om behovet av platser i närtid är ett faktiskt behov beror på beslutet om definition gällande planeringsområde.

För övriga verksamheter som förskolenämnden ansvarar för, visar lokalbehovsanalysen att det inte finns något behov av fler lokaler i nutid eller närtid.

Förvaltningen har i samband med arbetet med lokalbehovsplanen 2024 tagit fram ett förslag på definition av planeringsområden som ska ge bättre planeringsförutsättningar. Underlag gällande planeringsområden återfinns som en bilaga i lokalbehovsplanen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2024 ger en bild av hur lokalbehoven ser ut för nämndens verksamheter. Planen innehåller även de utmaningar och risker förvaltningen

ser kopplat till lokalbehov samt en lokalkostnadsanalys. Lokalbehovsanalysen tillsammans med dessa avsnitt skapar bättre förutsättningar för en långsiktig planering, effektivare användande av befintliga lokaler och underlag för beslut rörande lokaler.

Ett tydligt underlag och en analys av lokalbehov samt övriga avsnitt i lokalbehovsplanen bedöms inverka positivt på förvaltningens och stadens ekonomi.

Förvaltningens förslag på definition av planeringsområde kan ses som ett led i att hantera de ökande lokalkostnaderna. Det ska ge bättre förutsättningar att bedöma behovet så att nya förskoleplatser följer efterfrågan. Bättre planeringsförutsättningar leder till att förvaltningen kan hantera under- och överkapacitet genom avveckling av befintliga förskolor samt planering av nya förskolor.

Arbetet med att ta fram processen för implementering av planeringsområden kommer att påbörjas under hösten 2024 förutsatt att nämnden tar beslut om planeringsområden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Lokalbehovsplanen förväntas skapa bättre förutsättningar för ett effektivare användande av lokaler. En effektivare användning av både befintliga och tillkommande lokaler kommer sannolikt bidra till en minskad klimatpåverkan, dels genom att det finns rätt dimensionerade lokaler för verksamheterna, dels genom att befintliga lokaler kan användas på bästa sätt. Rätt geografiskt placerade lokaler där behoven finns skapar även bättre förutsättningar för ökat resande med till exempel kollektivtrafik eller cykel.

Bedömning ur social dimension

Lokalbehovsplanen förväntas skapa förutsättningar för att kunna möta de behov som finns av förskolenämndens verksamheter. Underlaget som lokalbehovsplanen utgör förväntas ha en positiv effekt för barn då den syftar till att det ska finnas rätt dimensionerade lokaler i staden samt att de ska vara rätt geografiskt placerade så att barn kan erbjudas den verksamhet de har rätt till och önskar. Genom att lokalerna är rätt geografiskt placerade kan det även underlätta att få ihop livspusslet samt ha en positiv inverkan på integrationen om förskolornas placering ökar andelen barn som väljer att gå i förskola.

Barnkonventionen

Förvaltningens hantering ligger i linje med nämndens ansvar i skollagen och därmed även i enlighet med barnkonventionens intentioner.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan 18 september 2024.

Bilaga

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2024

Ärendet

27 januari 2022 § 14 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner. Enligt riktlinjen ska samtliga nämnder i staden årligen besluta om en lokalbehovsplan och planen ska översändas till kommunstyrelsen i september månad. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Förskoleförvaltningen har utifrån Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan tagit fram förslag till förskolenämndens lokalbehovsplan för 2024.

Lokalbehovsplanen beskriver de lokalbehov som finns kopplat till förskolenämndens verksamheter samt aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnads- och riskanalys.

Riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan

Syftet med riktlinjen är att ange ramarna för kommunstyrelsen och nämnders ansvar, arbete och handlingsutrymme gällande framtagande av stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner samt beskriva gränssnittet mellan lokalförsörjningsplan och lokalbehovsplan.

I riktlinjen anges att nämndernas lokalbehovsplaner ska beslutas i respektive nämnd och översändas till kommunstyrelsen i september varje år. Beroende på omfattningen av nämndernas lokalbehov kan periodiciteten för antagande variera mellan ett årligt antagande eller som längst med ett antagande per mandatperiod. Det är upp till varje nämnd att fatta beslut om periodicitet för antagande. Förskolenämnden beslutade vid nämndssammanträdet 21 september 2022 § 177 att en ny lokalbehovsplan ska upprättas varje år i förskolenämnden.

Riktlinjen tar upp i vilka tidsperspektiv som nämnderna ska redovisa sina lokalbehov, nutid (1–5 år), närtid (5–10 år) och framtid (10 år och framåt) samt vilka drivkrafter som huvudsakligen driver lokalbehoven. De drivkrafter som tas upp i riktlinjen är befolkningsmässiga förändringar, befintliga verksamhetslokaler samt mål.

I riktlinjen anges även vilka kapitel som lokalbehovsplanen alltid ska innehålla: lokalbehovsanalys, aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnadsanalys och riskanalys. Analysen i dessa kapitel kommer att följas upp i stadens lokalförsörjningsplan. Nämnderna kan välja att lägga till kapitel utöver de fyra som riktlinjen anger.

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2024

Strukturen i förskolenämndens lokalbehovsplan 2024 följer den kapitelindelning som anges i riktlinjen. Inga ytterligare kapitel har lagts till.

Lokalbehovsplanen i sig utgör ingen beställning om en eventuell utökning av förskoleplatser eller andra lokaler utan är endast en analys av lokalbehoven framåt. Separata uppdrag om förstudier, beställningar, uppsägningar samt beslut för projekt kommer att krävas för att realisera det som presenteras i lokalbehovsplanen.

I nutid (1–5 år) är behovet av platser beräknat utifrån möjligheten att kunna erbjuda plats i barns boendemellanområde. Lokala underskott av platser i mellanområden kan därför

komma att hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde än där de bor.

I närtid (5–10 år) är behovet av platser beräknat, precis som i nutidsperspektivet, utifrån möjligheten att kunna erbjuda plats i det mellanområde där barnen bor. Att lokalbehovsanalysen i närtid utgår från möjligheten att kunna erbjuda plats i barns boendemellanområde kan innebära att det redovisade lokalbehovet överstiger det totala behovet för ett stadsområde och i staden som helhet. Förskoleförvaltningen har i tidigare lokalbehovsplaner tagit upp utmaningen i att kunna bedöma behov av förskoleplatser utifrån avsaknad av inriktningar för hur nära barn ska ha till sin förskola. Under 2024 har förskoleförvaltningen arbetat, inom ramen för det strategiska området platstillgång, med att ta fram en definition gällande planeringsområden vilket kommer förbättra förvaltningens planeringsförutsättningar att bedöma behov av förskoleplatser i de olika tidsperspektiven.

Lokalebehovsanalysen visar att det i nutid (1–5 år) och närtid (5–10 år) finns en överkapacitet av förskoleplatser i staden som helhet. I nutid hanteras lokalbehovet på samtliga stadsområden genom befintlig kapacitet samt redan beslutade tillkommande projekt, det finns dock lokala underskott i vissa mellanområden. Lokala underskott kan hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde. I närtid behöver förvaltningen, utifrån efterfrågan, till skapa 2085 förskoleplatser i staden för att få balans inom respektive stadsområde och kunna erbjuda plats på förskola i barns boendemellanområde. Om behovet av platser i närtid är ett faktiskt behov beror på framtida beslut om definition gällande planeringsområde. Överkapaciteten i nutid och närtid samt utökning av platser för att kunna erbjuda plats i barnens boendemellanområde kan innebära att avvecklingar eller tillfälliga stängningar av förskolor kan bli nödvändiga. Förskoleförvaltningen arbetar tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen med att den överkapacitet som finns i nutid i så stor utsträckning som möjligt kan användas som evakueringslösningar i samband med renovering av förskolor.

För övriga verksamheter som förskolenämnden ansvarar för, visar lokalbehovsanalysen att det inte finns något behov av fler lokaler i nutid eller närtid.

Förvaltningen har i samband med arbetet med lokalbehovsplanen 2024 tagit fram ett förslag på definition av planeringsområden som ska ge bättre planeringsförutsättningar gällande behovet av förskoleplatser. Stadsledningskontoret har i lokalförsörjningsplanen de senaste åren lyft avståndskriterier för att skapa en tydligare planering som ett utvecklingsområde för förskoleförvaltningen och förvaltningen har tagit fram planeringsområde som en lösning på detta. Planeringsområden ska ge bättre planeringsförutsättningar dels för att kunna följa befolkningsprognosen samt minimera risken för under- och överkapacitet av förskoleplatser, dels för placering av förskolor så att lokalerna uppfyller myndighetskrav vad gäller exempelvis buller och luftkvalitet samt följa stadens nya riktlinjer för lokalförsörjning. Förvaltningen ser även planeringsområden som ett led i att hantera den prognostiserade lokalkostnadsutvecklingen genom att få bättre förutsättningar att hantera under- och överkapacitet när det gäller avveckling av befintliga samt planering av nya förskolor.

Underlag gällande planeringsområden återfinns som en bilaga i lokalbehovsplanen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att lokalbehovsplanen följer den riktlinje som kommunfullmäktige beslutat om samt att den utgör ett relevant underlag till Göteborg Stads lokalförsörjningsplan 2025.

Johan Olofson

Ulf Högberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Ekonomi,
fastighet och säkerhet

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se
stadsfastighet@stadsfast.goteborg.se